

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej oddalił powództwo o zapłatę skierowane przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Spółkę komandytowo – akcyjną w W. przeciwko D. L. o zapłatę.

U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia. W dniu 30 listopada 2013 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zawarły umowę ramową, która stanowiła podstawę zawierania kolejnych transakcji instrumentów pochodnych celem przeniesienia ryzyka niespłacalności pożyczek udzielanych przez pierwszy z tych podmiotów. W dniu 30 grudnia 2013 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w związku z wystąpieniem zdarzenia kredytowego w odniesieniu do zabezpieczonych wierzytelności i zaistniałym wskutek tego obowiązkiem rozliczeń przeniosła na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Spółkę komandytowo – akcyjną w W. dostarczone wierzytelności i otrzymała za nie wynagrodzenie. W dniu 21 stycznia 2014 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo – akcyjna w W. stała się komplementariuszem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., a w związku z tym nastąpiło zbycie ogółu praw i obowiązków komplementariusza (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowo – akcyjnej w W..

Sąd I instancji stwierdził, że w rozpoznawanej sprawie zaistniały podstawy do wydania wyroku zaocznego wynikające z art. 339 § 1 k.p.c. i art. 340 k.p.c., ponieważ pozwany nie stawiał się na rozprawie, nie żądał rozpoznania sprawy pod swoją nieobecność, ani też nie złożył w toku postępowania jakichkolwiek wyjaśnień.

W takiej sytuacji art. 339 § 2 k.p.c. nakazuje Sądowi przyjąć za prawdziwe przytoczone w pozwie lub w innych pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Jednocześnie nie zwalnia to Sądu z konieczności rozważenia, czy okoliczności te uzasadniają uwzględnienie powództwa w świetle przepisów prawa materialnego. Sąd zważył, że dochodzone przez powoda roszczenie wywodziło się z art. 720 § 1 k.c. normującego umowę pożyczki, zgodnie z którym pożyczkobiorca winien zwrócić dającemu pożyczkę tę samą ilość pieniędzy, której własność przeniósł uprzednio na niego pożyczkodawca. Wskazał też na konieczność zastosowania dla oceny zasadności powództwa przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, bowiem zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się również umowę pożyczki. Sąd Rejonowy wskazał również na zastosowanie w przedmiotowej sprawie art. 509 § 1 k.c., który uprawnia wierzyciela do przeniesienia wierzytelności w drodze przelewu na inną osobę nawet bez zgody dłużnika, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Zaznaczył też, że w myśl art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na tej stronie procesu, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, co oznacza, iż w rozpoznawanej sprawie to powód miał obowiązek wykazać, że dochodzona wierzytelność przysługująca poprzedniemu wierzycielowi w ogóle powstała oraz jaka jest jej wysokość a także, że doszło do jej skutecznego nabycia przez samego powoda.

Sąd meriti stwierdził dalej, że w jego ocenie przytoczone w pozwie okoliczności faktyczne budzą uzasadnione wątpliwości, a jednocześnie powód nie przedstawił żadnych wiarygodnych dowodów, na podstawie których możliwe byłoby ustalenie, iż w istocie nabył od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wierzytelność wobec pozwanego D. L., ponieważ złożone do akt sprawy dokumenty nie zostały poświadczone za zgodność z oryginałem, a tym samym nie mogą one stanowić podstawy jakichkolwiek ustaleń faktycznych. Dodatkowo Sąd Rejonowy podniósł, że w aktach sprawy brak jest dowodu, iż pozwany złożył oświadczenie woli o zawarciu umowy pożyczki nr (...) z pierwotnym wierzycielem, a tym samym – że

w ogóle doszło do zawarcia umowy pożyczki, ponieważ załączony wydruk przelewu kwoty 0,01 zł, mający stanowić dorozumiane oświadczenie woli tego rodzaju, dotyczy umowy o innym numerze niż ta, z której rzekomo wynikają roszczenia objęte pozwem. Zdaniem Sądu I instancji dla ustalenia zawarcia umowy pożyczki – wobec braku dowodu

na to, że jej zawarcie objęte było wolą pozwanego – nie jest wystarczające przedstawienie dokumentu przelewu kwoty 900,00 zł na rzecz D. L. z tytułu pożyczki nr (...), nie wiadomo też, na jakich warunkach taka pożyczka miałaby ewentualnie zostać zawarta, a ponadto przelana na rachunek pozwanego kwota jest niższa niż wysokość rzekomej pożyczki. Wywiedziono również, że w dokumentach powołanych jako dowody przejścia wierzytelności na kolejne podmioty nie wymieniono wprost wierzytelności dochodzonej pozwem, a nie jest jasne, jaki charakter ma nadesłany wydruk tabelaryczny, w szczególności, czy jest on wyciągiem z załącznika do jakiejś umowy przelewu. Na marginesie tych rozważań Sąd meriti nadmienił jeszcze, że budziło uzasadnione wątpliwości żądanie zapłaty kwoty 135,00 zł jako koszty przesyłanych do pozwanego wezwań do spełnienia świadczenia, ponieważ suma taka nie znajduje żadnego uzasadnienia w rzeczywistych wydatkach związanych z tego rodzaju działaniami wierzyciela, a tym samym należało zakwalifikować je jako niewiążące konsumenta niedozwolone postanowienia umowne; dodatkowo powód nie przedstawił dowodów na to, że wezwania te zostały w ogóle kiedykolwiek wysłane do pozwanego. Z uwagi na nieudowodnienie roszczenia Sąd I instancji oddalił powództwo w całości.

Apelację od tego orzeczenia wywiódł powód, zaskarżając je w całości i domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania w obu instancjach sądowych, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego. Rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego zarzucono:

I. naruszenie prawa procesowego mającego wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny wiarygodności źródeł dowodowych w sposób dowolny, z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów, a polegające w szczególności na:

a) bezpodstawnym uznaniu, że dokumenty przedstawione przez powoda nie dowodzą zasadności roszczenia o zapłatę z tytułu niespłaconej pożyczki, podczas gdy powód przedstawił wszelkie dokumenty wykazujące zasadność roszczenia,

b) bezpodstawnym uznaniu, że wcześniejsze przekazanie kwoty 0,01 zł na rachunek

powoda nie dotyczy potwierdzenia zawarcia umowy pożyczki, podczas gdy powód w następstwie przekazania kwoty 0,01 zł dokonał przekazania kwoty pożyczki na tożsamy rachunek bankowy pozwanego,

c) wybiórczym potraktowaniu materiału dowodowego, bezpodstawnym uznaniu, że dokumenty przedstawione przez powoda nie dowodzą zasadności przejścia uprawnień na (...) Sp. z o.o. SKA, podczas gdy powód przedstawił Umowę Ramową (...) z dnia 30 listopada 2013 roku, która to jest dokumentem dowodzącym przeniesienie wierzytelności na powoda,

d) bezpodstawnym uznaniu, że dokument Ramowa Umowa (...) z dnia 30 listopada 2013 roku nie jest potwierdzeniem przeniesienia wierzytelności na powoda, podczas gdy powyższy dokument wraz z aneksami wyraźnie określa wierzytelność powoda,

e) uznanie, że brak zgodności numerów umów pożyczek nie mógł doprowadzić do uwzględnienia roszczenia w sytuacji, w której strona powodowa wykazała przekazanie należności z tytułu zawartej umowy pożyczki zgodnie ze skutecznie zawartą umową

pożyczki,

f) wybiórczej i stronniczej interpretacji treści zapisów Umowy P. Odnawialnej i ustaleniu, że pozwany w tytule przelewu nie wskazał numeru pożyczki, podczas gdy

powyższy zapis jasno mówi, że pożyczkobiorca wpisuje tekst zgodny komunikatem zawartym w e-mailu wysłanym do Klienta (strony pozwanej) po utworzeniu Profilu Klienta na S. Internetowej,

g) bezpodstawnym uznaniu, że zgodnie z dokumentem „Twoje warunki umowy pożyczki w V..pl” pożyczkobiorca winien posługiwać się numerem swojej pożyczki

w tytule przelewu rejestracyjnego, podczas gdy powyższy dokument wyraźnie wskazuje, że wskazywanie numeru pożyczki jest niezbędne w przypadku spłaty pożyczki;

2. art. 505³² § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że powód nie zgłosił w pozwie dowodów na poparcie swoich twierdzeń, podczas gdy dowody te były zgłoszone w pozwie złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym;

3. art. 224 § 1 k.p.c. poprzez zamknięcie rozprawy mimo niedostatecznego wyjaśnienia sprawy, w świetle ustalonych faktów i okoliczności i wydanie orzeczenia, na podstawie niedostatecznie wyjaśnionych okoliczności faktycznych takich jak stwierdzenie, że strona powodowa w niewystarczający sposób udowodniła roszczenie;

4. art. 339 § 2 k.p.c. poprzez uznanie, że twierdzenia strony powodowej budzą uzasadnione wątpliwości w sytuacji, w której strona powoda wykazała zawarcie umowy pożyczki oraz przekazanie należności z niej wynikającej;

II. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 60 k.c. poprzez pominięcie, że strona pozwana ujawniła swoją wolę w postaci elektronicznej w sposób dostateczny, co skutkowało skutecznym zawarciem umowy pożyczki.

Jednocześnie na podstawie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący wniósł

o dopuszczenie dowodu z wiadomości wysłanej do pozwanego po utworzeniu Profilu Klienta na stronie internetowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 505¹³ § 2 k.p.c., uzasadnienie Sądu drugiej instancji

w postępowaniu uproszczonym powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, jeżeli nie przeprowadzono postępowania dowodowego. Sytuacja opisana w cytowanym przepisie miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, bowiem Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy stanu faktycznego sprawy, przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przyjętego w zaskarżonym wyroku, pomijając – na podstawie art. 381 k.p.c. – zawarty w apelacji wniosek dowodowy jako spóźniony.

Stosownie bowiem do rozkładu ciężaru dowodów, ujętego w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., obowiązkiem strony powodowej było, już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, przedstawienie wszelkich dostępnych jej dowodów potwierdzających istnienie i wysokość dochodzonej pozwem należności. Strona powodowa nie wykazała również, aby powołanie ww. dowodów w postępowaniu przed sądem I instancji nie było możliwe. W konsekwencji powyższego Sąd Odwoławczy kontrolą instancyjną objąć może prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia w kontekście faktycznie zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału procesowego.

Sąd Okręgowy podziela także ocenę prawną dochodzonego roszczenia dokonaną przez Sąd Rejonowy, zarówno co do przyjętej podstawy prawnej oceny jego zasadności, jak i wyników tej oceny.

Apelacja powoda nie jest zasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego za prawidłową i mieszczącą się w ramach wyznaczonych treścią art. 233 § 1 k.p.c. uznać należy także ocenę Sądu I instancji, zgodnie z którą skarżący w toku postępowania – pomimo ciężącemu na nim z mocy art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obowiązku - nie zdołał udowodnić zasadności i wysokości dochodzonego wobec pozwanych roszczenia. Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie przede wszystkim nie naruszył zasady określonej w art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którą sąd winien oceniać wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału. Mimo przeciwnych sugestii apelacji, Sąd I Instancji, dokonał wszechstronnej, wnikliwej i trafnej oceny przedstawionych w sprawie dowodów, w oparciu o którą

wyprowadził również słuszne wnioski jurydyczne, a swoje stanowisko przy tym także przekonująco i wyczerpująco uzasadnił.

Wskazać należy, że przedstawiając nie uwierzytelnione i nie podpisane kserokopie dokumentów, w tym: wezwania do zapłaty (karta 19-21), wyciągi z konta z potwierdzeniem operacji finansowych dokonanych przez pozwanego (opłata kwoty 0,01 zł na potwierdzenie zawarcia umowy pożyczki numer (...) - karta 22) i prawdopodobnie pierwotnego wierzyciela (przelew kwoty 600 zł tytułem umowy pożyczki numer (...) - karta 23, przelew kwoty 100 zł tytułem umowy kwoty dodatkowej numer (...) – karta 24, przelew kwoty 200 zł tytułem umowy kwoty dodatkowej numer (...) – karta 25), formularz umowy pożyczki (karta 26-30), regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną (karta 31 – 31v) powód w istocie nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność istnienia dochodzonego pozwem roszczenia. Podkreślić również należy, że załączony do pozwu fragment wyciągu z konta bankowego nie zawiera określenia posiadacza tego rachunku. Nadto uzasadnione i niewyjaśnione przez skarżącego w toku postępowania rozpoznawczego wątpliwości budzi rozbieżność w zakresie oznaczenia numeru pożyczki w tytule przelewu uznającego i obciążającego rachunek, którego wyciąg załączono do pozwu. W konsekwencji powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, skutkująca oddaleniem powództwa konstatacja Sądu Rejonowego, w myśl której skarżący nie podolał ciężarowi udowodnienia zasadności i wysokości dochodzonego pozwem roszczenia, została dokonana przez Sąd Rejonowy bez naruszenia reguł swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233 § 1 k.p.c.

Całkowicie niezasadny jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 224 § 1 k.p.c. Należy bowiem wskazać, iż zgodnie z zasadami kontradyktoryjnego procesu, to strona, która wywodzi z danego faktu skutki prawne, powinna je wykazać. Sąd nie jest uprawniony do wspierania podmiotu, który dopuścił się zaniedbań zakresie inicjatywy dowodowej i nie powinien w takiej sytuacji prowadzić z urzędu postępowania dowodowego. W realiach niniejszej sprawy należy podkreślić, iż to pozwany jako konsument jest podmiotem o słabszej pozycji. Powód, będący profesjonalistą, nie wymaga zaś szczególnej ochrony i powinien ponieść negatywne skutki w związku z niewykazaniem dochodzonego roszczenia, tym bardziej, że w toku postępowania rozpoznawczego był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika (nieobecnego na terminie rozprawy poprzedzającym wydanie wyroku).

Nie ma też racji skarżący zarzucając naruszenie prawa materialnego. Jak się wydaje umknęło uwadze apelującego, że podstawą rozstrzygnięcia wskazaną w uzasadnieniu Sądu I instancji było przede wszystkim nie sprostanie przez stronę powodową jej obowiązkom dowodowym. Sąd Rejonowy nie analizował szczegółowo stosunku umownego pożyczki, stanowiącego podstawę dochodzonego roszczenia. Rozważania te byłyby bowiem bezprzedmiotowe wobec uznania braku legitymacji procesowej powoda. W związku z tym odnoszenie się do zarzutów naruszenia prawa materialnego jest zbędne z uwagi na podzielenie przez Sąd Okręgowy oceny Sądu pierwszej instancji co do niewykazania przez powoda nabycia spornej wierzytelności.

Jedynie na marginesie wskazać należy, że bez wątpienia (zgodnie z art. 60 k.c.) wola osoby dokonującej czynności prawnej może być ujawniona przez każde jej zachowanie, które ujawnia tę wolę w sposób dostateczny i nie można kwestionować wywołu, że ujawnieniem tej woli może być również dokonanie przelewu na kwotę 0,01 zł. Problem jednak w tym, że dokumenty znajdujące się w aktach wskazują na to, że powód, dokonując przedmiotowego przelewu na rzecz poprzednika prawnego powoda, ujawnił w ten sposób wolę zawarcia innej umowy niż ta, z której skarżący wywodzi dochodzone pozwem roszczenia, zaś powód nie wykazał, że istnieją okoliczności nakazujące inaczej tłumaczyć złożone oświadczenie. Okoliczności takiej nie stanowi także fakt przelania na konto pozwanego kwot wskazanych w dołączonym do pozwu wyciągu z rachunku bankowego – co może z pewnością świadczyć po stronie poprzednika prawnego powoda o woli zawarcia umowy nr (...), jednak w żaden sposób nie przesądza jednoznacznie, iż taka wola istniała także po stronie pozwanego, zważywszy, że jakiegokolwiek mierze nie wskazuje na to literalna treść jego oświadczenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację powoda.